

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 487/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátskou kanceláriou Brázdil & Brázdilová advokátska kancelária, s. r. o., Trhová 1, Zvolen, v mene ktorej koná advokát JUDr. Jozef Brázdil, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č. k. 7 C 183/2011-799 z 13. decembra 2019 a uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č. k. 7 C 183/2011-764 z 31. júla 2019, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia a skutkový stav

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 C 183/2011-799 z 13. decembra 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie z 13. decembra 2019“) a uznesením okresného súdu č. k. 7 C 183/2011-764 z 31. júla 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie z 31. júla 2019“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol žalobcom v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 7 C 183/2011, ktoré bolo zastavené uznesením okresného súdu z 12. decembra 2017, potvrdeným Krajským súdom v Trenčíne rozsudkom sp. zn. 5 Co 148/2018 z 28. marca 2019. Sťažovateľ podal proti tomuto rozsudku dovolanie 6. júna 2019. Okresný súd vyzval žalobcu na úhradu súdneho poplatku za dovolanie v sume 10 € podľa položky 1a) Sadzobníka súdnych poplatkov (ďalej len „sadzobník“), ktorý tvorí prílohu k zákonu Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“). Výzva bola doručená právnomu zástupcovi sťažovateľa 13. júna 2019. Sťažovateľ súdny poplatok v stanovenej lehote neuhradil a okresný súd napadnutým uznesením z 31. júla 2019 dovolacie konanie zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku.

3. Sťažovateľ podal proti uzneseniu z 31. júla 2019 vydanému vyšším súdnym úradníkom sťažnosť, v ktorej namietal vyrubenie poplatku v nesprávnej výške s poukazom na znenie položky 1a) sadzobníka, podľa ktorej je poplatok v sume 16,50 €. Ďalej namietal že sa táto položka nevzťahuje na dovolacie konanie, ktorého predmetom je posúdenie právomoci, a podanie bolo urobené elektronicky, takže podľa § 6 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch mal byť poplatok znížený o 50 %.

4. Okresný súd napadnutým uznesením z 13. decembra 2019 vydaným sudcom sťažnosť sťažovateľa zamietol ako nedôvodnú. K námietke nesprávne uvedenej výšky uviedol, že „... v uznesení bola nesprávne uvedená položka podľa ktorej bol súdny poplatok za dovolanie vyrubení, nakoľko v prípade takéhoto dovolania sa súdny poplatok vyrubuje podľa § 6 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. a nie podľa položky 1 Sadzobníka súdnych poplatkov. Ide však o zrejmú nesprávnosť, pričom výška súdneho poplatku je určená správne sumou 10,- Eur.“. Vo vzťahu k námietke krátenia poplatku za elektronické podanie

okresný súd uviedol, že „... poukazuje súd na § 6 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb., z ktorého vyplýva, že ak sa úkony a konania vykonávajú na základe podania podaného elektronickými prostriedkami a ak tento zákon pri jednotlivých položkách sadzobníka neustanovuje inak, sadzba poplatku by bola 50% zo sadzby ustanovenej v sadzobníku. V danom prípade však súdny poplatok nie je vyrubovaný podľa Sadzobníka súdnych poplatkov, ale podľa § 6 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. Ku jeho kráteniu preto v danom prípade nedochádza a poplatok bol určený správne. Žalobca zaplatil súdny poplatok za dovolanie až dňa 06.08.2019, teda po stanovenej lehote na zaplatenie.“

5. Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že súdny poplatok mu bol vyrubený v rozpore so zákonom ustanovenou výškou, pretože okresný súd neaplikoval § 6 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch. Namieta porušenie práva na spravodlivý proces, súdnu ochranu a porušenie princípu rovnosti účastníkov. Sťažovateľ vyjadruje presvedčenie, že by o súdnych poplatkoch mal už v prvom stupni rozhodovať sudca. Vo vzťahu k namietanému porušeniu princípu rovnosti v konaní argumentuje rozporom medzi výrokom a odôvodnením napadnutého uznesenia z 13. decembra 2019 a nedostatkom jeho dôvodov, ktoré vidí vo výklade v neprospech poplatníka. Porušenie práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces odvodzuje od odňatia možnosti konať pred dovolacím súdom v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia poplatkovej povinnosti.

6. Na základe uvedenej sťažnostnej argumentácie sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie o nej nálezom takto rozhodol:

„Uznesením Okresného súdu v Novom Meste nad Váhom pod čís. 7 C/183/2011-799 zo dňa 13.12.2019 a uznesením Okresného súdu v Novom Meste nad Váhom pod čís. 7 C/183/2011-764 zo dňa 31.7.2019 bolo porušené ústavné právo garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd SR Uznesenie Okresného súdu v Novom Meste nad Váhom pod čís. 7 C/183/2011-799 zo dňa 13.12.2019 a uznesenie Okresného súdu v Novom Meste nad Váhom pod čís. 7 C/183/2011-764 zo dňa 31.7.2019 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

Okresný súd v Novom meste nad Váhom je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia...“

7. Pri posúdení sťažnosti podľa jej obsahu, a to vo vzájomnej súvislosti sťažovateľom uvádzaných dôvodov a znenia petitu, z nej možno vyvodit', že sťažovateľ namieta aj porušenie čl. 47 ods. 3 ústavy, preto sa ústavný súd zaoberal aj namietaným porušením rovnosti strán v konaní.

II.

Relevantná právna úprava a judikatúra

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní rovní.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

III.

Predbežné prerokovanie

III.A. K napadnutému uzneseniu z 31. júla 2019

15. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu z 31. júla 2019, ktoré vydal vyšší súdny úradník, bol sťažovateľ oprávnený podať sťažnosť (čo aj využil), o ktorej bol oprávnený a povinný rozhodnúť okresný súd obsadený sudcom. Právomoc okresného súdu rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.B. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením z 13. decembra 2019

16. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, ako aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvoľe možno interpretovať ako prípady, keď všeobecný súd urobí záver v inom, než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez

bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. 100/2005).

17. Predmetom sporu je výklad ustanovenia § 6 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch. Kým okresný súd zaujal stanovisko o neaplikovateľnosti tohto ustanovenia na vec sťažovateľa, sťažovateľ je opačného právneho názoru, dovoľáva sa rozširujúceho výkladu vo svoj prospech s poukazom na účel predmetného ustanovenia. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že úlohou ústavného súdu nie je nahrádzať výklad jednoduchého práva realizovaný okresným súdom svojím vlastným, ale len kontrola zlučiteľnosti uplatneného výkladu so základnými právami sťažovateľa.

18. Ak okresný súd vzhliadol neaplikovateľnosť § 6 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch na poplatkovú povinnosť sťažovateľa spočívajúcu v tom, že jeho poplatková povinnosť sa neriadila sadzobníkom, ale explicitným textom zákonného ustanovenia § 6 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom v rozhodnom čase, nejde o názor z ústavného hľadiska neakceptovateľný. Sporný § 6 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch totiž určuje pre tam uvedené prípady, že „sadzba poplatku je 50 % zo sadzby poplatku ustanovenej v sadzobníku“. Uvedené ustanovenie pri určovaní zníženej výšky poplatku teda predpokladá, že ide o poplatok určený sadzobníkom, nie zákonným textom. Výklad zvolený okresným súdom je jedným z možných, prísne textualistickým, ale nevykazuje znaky logického excesu. Sťažovateľova argumentácia smerujúca k zásade, že ukladanie daní a poplatkov musí mať zákonný podklad a v prípade nejasností sa normatívny text musí vykladať v prospech poplatníka, je relevantná. Avšak platí za predpokladu nejasnosti alebo neurčitosti textu zákona, čo (s poukazom na citovanú formuláciu) nie je tento prípad.

19. Pokiaľ ide o formálne pochybenie uvedenia položky sadzobníka na úrovni rozhodovania vyššieho súdneho úradníka, toto bolo napravené v priebehu konania napadnutým uznesením z 13. decembra 2019, pričom nemalo vplyv na vecnú správnosť rozhodnutia a nespôsobilo určenie poplatku v nesprávnej výške. Preto v tejto súvislosti

nemožno uvažovať o zásahu do práv sťažovateľa ústavne relevantnej intenzity. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd zastáva názor, že medzi napadnutým uznesením okresného súdu a namietaným porušením označených práv sťažovateľa neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vysloviť ich porušenie. S prihliadnutím na ústavne akceptovateľné dôvody napadnutého uznesenia ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.C. K namietanému porušeniu čl. 47 ods. 3 ústavy napadnutým uznesením z 13. decembra 2019

20. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za iné dôvody zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti treba nesporne považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer vrátane miery, ktorou sťažovateľ priamo alebo nepriamo k pochybeniam či nedostatkom vytýkaným z jeho strany dotknutému orgánu verejnej moci svojím konaním prispel, a ich únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práva, ktorého porušenie sa namieta (IV. ÚS 62/08).

21. Ústavný súd nezistil ústavnú nekonformnosť výkladu zvoleného okresným súdom, od ktorej sťažovateľ odvodzoval porušenie princípu rovnosti strán. Nesúhlas sťažovateľa s právnou úpravou právomoci vyššieho súdneho úradníka vo veciach poplatkových povinností nevykazuje žiaden vecný súvis s rovnosťou strán v konaní a ani nemôže byť predmetom konania o individuálnej ústavnej sťažnosti. Sťažovateľ spájal porušenie rovnosti aj so všeobecným tvrdením, že súd sa musí zaoberať relevantnými

dôkazmi predloženými obomi stranami sporu, avšak bez bližšieho zdôvodnenia nie je zrejmé, akými ním predloženými dôkazmi sa okresný súd nezaoberal, najmä ak z podstaty sporu vyplýva, že sporná bola otázka výkladu zákonného ustanovenia, čiže právne posúdenie veci. Pre nedostatok priamej príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením čl. 47 ods. 3 ústavy a napadnutým uznesením okresného súdu ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

22. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu